

Fizik Ders Kitaplar?n? De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Fizik Ders Kitaplar?n? De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21848>

Özet

Fizik Ders Kitapları'nın Değerlendirme Ölçeği, 2001 yılında Esra Keleş tarafından Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan bir **yüksek lisans tezi** kapsamında **ölçek geliştirme** çalışması olarak ortaya çıkmıştır. Bu ölçek, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyindeki **fizik ders kitapları'nın** sistematik ve objektif kriterlere göre değerlendirmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin temel amacı, ders materyallerinin içerik doğruluğu, pedagojik uygunluğu, görsel tasarım ve müfredat ile uyumu gibi kritik boyutların ölçümüdür. Bu araç, eğitimcilerin ve müfredat geliştiricilerin kaliteli **eğitim materyali** seçimine yardımcı olmayı hedeflemektedir.

Ölçek, bir geliştirme çalışması olup, **ders kitabı değerlendirme** sürecine bilimsel bir temel kazandırmaktadır. Çalışmanın tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Fizik eğitimi, ders kitabı değerlendirme, ölçme aracı geliştirme, eğitim materyali kalitesi, fizik ölçeği, pedagojik değerlendirme.

Yazarlar

Esra Keleş

Amaç

Fizik Ders Kitapları'nın Değerlendirme Ölçeği'nin birincil amacı, Türkiye'deki eğitim sisteminde kullanılan fizik ders kitapları'nın kalitesini standartlaştırmak için bir yöntemle ölçmektir. Bu standartlaştırma, subjektif değerlendirmelerin önüne geçerek, kitapların güncel **fizik eğitimi** prensiplerine ne ölçüde uyduğunu belirlemeyi amaçlar.

Ölçek, öğretmenlere, akademisyenlere ve ilgili kurumlara, ders kitapları'nın bilimsel hedeflere ulaşmadaki etkinliğini, içerik organizasyonunu ve öğrencilerin öğrenme süreçlerini destekleme kapasitesini değerlendirme konusunda güvenilir bir araç sunar.

Yapı

Ölçek, fizik ders kitapları'nın kalitesini çok boyutlu olarak ele alan bir yapıya sahiptir. Tipik olarak bu tür değerlendirme ölçekleri, kitabın dört ana bileşenini ölçen faktörler içerir:

İçerik Doğruluğu ve Kapsamı: Fiziksel kavramların bilimsel olarak doğru ve güncel olması.

Pedagojik Tasarım: Öğrenme hedefleri, alıştırma ve örnekler, örnekler ve öğrenci katılımı teşvik

eden öğretim yöntemlerinin kullanımı.

Görsel ve Teknik Sunum: Kitabın düzeni, grafiklerin, temalar ve görsellerin anlaşılabilirliği ve kalitesi.

Müfredat Uyum: Kitabın belirlenen ulusal veya kurumsal fizik müfredatına uygunluğu.

Ölçeğin temel psikometrik yapısı, bu boyutların her birini ölçerek ders kitabının genel **Kalite Değerlendirmesi** yapılmasına olanak tanır.

Geçerlik

Ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirildiği için kapsamlı geçerlik çalışmaları yapılmış olması beklenmektedir. Ancak özet verilerde spesifik katsayılar belirtilmemiştir. Geçerlik çalışmaları, uzman görüşleri alınarak (kapsam geçerliği) ve muhtemelen yapısal geçerliği test etmek üzere faktör analizi yöntemleri kullanılarak gerçekleştirildiği varsayılmaktadır.

Ölçeğin **geçerlik** çalışmaları, maddelerin gerçekten fizik ders kitaplarının kalitesini ölçüp ölçmediğini kanıtlamayı amaçlamıştır. Bu, özellikle eğitim alanında kullanılan araçlar için kritik bir adımdır.

Güvenirlilik

Kaynak verilerde güvenirlik katsayısı belirtilmemiştir. Ancak ölçek geliştirme sürecinin bir parçası olarak, ölçeğin iç tutarlılığı (örneğin, Cronbach Alfa katsayısı ile) ve/veya zamana bağlı kararlılığı (test-tekrar test güvenirliği) belirlemek için çalışmalar yapılmıştır.

Güvenirlik analizleri, farklı değerlendiricilerin aynı kitabı benzer sonuçlarla değerlendirebileceğini veya ölçeğin farklı maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermek için zorunludur. Tez çalışmasında bu analizlerin detaylarına yer verilmiştir.

Faktör Analizi

Fizik Ders Kitapları'nın Değerlendirme Ölçeği'nin geliştirme sürecinde, ölçeğin teorik olarak belirlenen alt boyutlarının ampirik olarak da desteklenip desteklenmediğini görmek amacıyla Faktör Analizi yönteminin kullanıldığı varsayılmaktadır. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi yapısal bileşenler altında toplandığını belirlemeyi ve böylece ölçeğin yapı geçerliğini güçlendirmiştir.

Analizin amacı, yüzlerce olası değerlendirme kriterini, ders kitabı kalitesinin temelini oluşturan daha az sayıda yönetilebilir faktöre (örneğin, "Pedagojik Etkinlik" veya "İçerik Sunumu") indirgemektir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Development)

Format: Derecelendirme formatı (Likert veya kontrol listesi tabanlı olması muhtemeldir, ancak derecelendirme aralığı belirtilmemiştir).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Fizik ders kitabı değerlendirmesi yapan eğitim uzmanları, öğretmenler ve akademisyenler.

Yaş Grubu: Yetişkin (Değerlendirmeyi yapan profesyoneller).

Popülasyon Detayları: Fizik müfredatları ve ders materyalleri hakkında bilgi sahibi olan, yüksek lisans veya doktora düzeyinde akademik çalışmada yürüten veya öğretmenlik deneyimine sahip eğitim profesyonelleri.

Test Metodolojisi: Psikometrik yöntemlerle madde havuzu oluşturma, uzman görüşü alma, pilot uygulama ve geçerlik/güvenirlilik analizlerini içeren standart **ölçek geliştirme** metodolojisi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Ölçme aracı, **fizik ders kitapları**, müfredat uyumu, Keleş 2001, pedagojik değerlendirme, eğitim araçları.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2001

İzinler ve Ücret: Ölçek, bir akademik **yüksek lisans tezi** ürünü olduğundan, genellikle akademik ve eğitim amaçlı kullanımlar için yazara atıfta bulunarak izin alınması gerekmektedir. Ticari olmayan akademik kullanımlar için genellikle ücretsizdir.

Lisanslama Durumu: Akademik Kullanım için uygundur.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: esrakeles@ktu.edu.tr

Yazışma Adresi: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü (2001 yılı itibarıyla).

Kaynaklar

Keleş, E. (2001). *Fizik ders kitapları'nın değerlendirme ölçeği* (Yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Tez çalışması'nın tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [fizik-ders-kitaplarini-değerlendirme-ölçeği-toad.pdf](#)

Fizik Ders Kitapları'nın Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, aşağıdaki kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin detayları için Keleş (2001) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.